

Aniversari per a una

L'Estatut d'Autonomia de Balears feia la setmana passada 12 anys i alhora s'anunciava que el Congrés de Diputats espanyol debatrà la reforma que podria igualar les Illes Balears a les comunitats històriques.

La setmana immediatament anterior a la celebració oficial de l'aniversari de l'Estatut –l'1 de març– apareixia a la premsa la notícia que el Congrés dels Diputats podria tractar la reforma de l'Estatut de Balears (presentada l'any 91 després de ser aprovada pel Parlament amb el vot favorable de tots els partits de les Illes, excepte el PSOE que s'hi va abstenir) a la primeria del mes de març. Segons ha explicat a aquest setmanari el gabinet del president del Congrés, Fèlix Pons, la reforma no serà discutida tan aviat. La Junta de Portaveus del Congrés va aprovar que totes les iniciatives de parlaments autònoms –proposades de reforma i d'altres iniciatives– serien tractades en cada primer plenari del mes a partir del març. Diversos parlaments autònoms han aprovat reformes. De resultes del pacte PP-PSOE de l'any 94 –que preveu l'increment de competències dels estatuts fets per la via “lenta” de la Constitució, la de l'article 143– es pot entendre que moltes d'aquestes iniciatives no han prosperat, però el Congrés necessita la renúncia explícita dels parlaments per oblidar-se'n. El Parlament de Balears ja anuncià al Congrés l'any passat que no renunciava a la reforma del 91.

Una vegada aclarit aquest tema, el Congrés debatrà la presa en consideració de les reformes, una cada dos mesos. Abans de Balears –per ordre d'antiguitat– hi ha les reformes de Castella-Lleó i Astúries. Si aquests dos parlaments renunciassin a les seves propostes, la de Balears seria la primera. Si no, les Illes haurien d'esperar un mínim de 6 mesos. Segons les fonts del Congrés consultades, això no és impossible, però el més lògic és que la reforma balear no es faci abans de les

eleccions del maig i potser es podria ajornar fins la tardor.

De tota manera, la possibilitat que el Congrés discuteixi la reforma ha tornat posar d'actualitat un tema que era pràcticament oblidat. Sobre tot perquè amb l'actual equilibri de majories del Congrés –el PP ha anunciat el vot favorable– seria possible aprovar la reforma si els nacionalistes catalans li donassin suport. La doctrina que

JOAN CELIA

PERE CARMONA

Cristòfol Soler (PP), president del Parlament balear: "El PP votarà a favor de la reforma". A la dreta, Francesc Triay, secretari general del PSIB-PSOE. Els socialistes s'oposen a la reforma.

reforma estatutària

aplica CiU en aquests casos és respectar la voluntat dels parlaments autònoms. Així doncs, la reforma balear podria tenir els mínims assegurats per sortir endavant.

Quant a la tècnica parlamentària que s'hi aplicarà, primer el plenari del Congrés debatrà si pren en consideració o no la reforma. Si és així, passarà a ponència i comissió, on es presentaran les esmenes i, posteriorment, serà aprovat.

Aquest recorregut implica que la reforma podria ser admesa, però posteriorment esmenada de manera que l'articulat canviàs molt.

El text aprovat pel Parlament de les Illes Balears al gener de 1991 significaria, si fos aprovat íntegrament i sense canvis pel Congrés, que les Balears passarien a ser capdavanteres quant a autogovern. Cap de les fonts consultades, però, no creu que pugui ser aprovat així: això representaria tenir concert econòmic i a

més els mateixos sostres competencials que el País Basc i el Principat. Ara bé, l'augment de les competències —que igualassin, si més no, Balears al País Valencià— sí que seria possible amb el vot favorable del PP —que, segons els representants balears d'aquest partit, està disposat a fer— i de les minories nacionalistes. De manera privada i discreta alguns partits impulsors i més decididament favorables a la reforma ja han contactat amb les minories basca i catalana per tal de demanar el seu suport a la iniciativa.

Expectació. L'anunci de la possible reforma ha fet que tots els partits amb representació parlamentària tornassin a posar de manifest les seves posicions envers la reforma aprovada pel Parlament l'any 91.

Al marge de les posicions dels partits balears, la qüestió és l'actitud del PP i dels nacionalistes. El PP balear no dubta que tot el bloc conservador del Congrés votarà a favor de la presa en consideració. Aleshores la clau la tendrien els nacionalistes: hi hauria prou amb el suport de CiU per dur endavant el primer tràmit parlamentari. Un portaveu del servei de comunicació de la coalició nacionalista catalana ha explicat a EL TEMPS: "Nosaltres, d'entrada, sempre som partidaris d'abonar, en aquests temes, allò que els parlaments autònoms han aprovat majoritàriament. En aquest cas, doncs, en principi la idea és donar suport a la iniciativa que presenti el Parlament balear". Aquesta posició assegura —si es confirmàs— que la presa en consideració de la reforma s'aprovaria. Un altre tema és la tramitació, durant la qual es preveuen múltiples esmenes que alteraran el text aprovat pel Parlament balear.

PERE CARMONA

Pere Sampol, portaveu del PSM, es mostra escèptic davant les intencions del PP a l'hora de reformar l'Estatut. A la dreta, Maria Antònia Munar, presidenta d'UM, el partit impulsor de la reforma aprovada pel Parlament l'any 1991.

Acció per construir un país

Coincidint amb el XII aniversari de l'Estatut d'Autonomia, l'Obra Cultural Balear ha promogut una campanya de tres mesos de durada sota l'eslògan "Acció per construir un país". La campanya pretén, en síntesi, mobilitzar milers de mallorquins "en aquesta cruïlla històrica" en què "és imprescindible una represa cívica per la construcció del país i per la llengua". En el mateix document s'assegura que "han passat dotze anys d'ençà que les Balears tenen una autonomia política atorgada (1983), i convé que facem balanç de les passes fetes". Per l'OCB el balanç té llums i ombres: "L'autonomia ha estat molt útil, tot i les seves limitacions, i ha significat un acostament entre els ciutadans i les institucions que decideixen assumptes molt importants per a tots. Però, al mateix temps, no hem desplegat prou les possibilitats d'aquest marc autonòmic ni hem aconseguit el tracte que com a poble ens mereixem. En aquest moment històric, és necessari donar un fort impuls a la construcció del nostre país, amb un consens social ampli al voltant de les seves necessitats bàsiques i dels eixos que el configurem com a tal, i augmentar el pes i el reconeixement de les Balears pertot arreu, particularment allà on es prenen decisions que ens afecten decisivament, com Madrid o Brussel·les. No podem deixar perdre aquestes possibilitats que, a tombant de segle i de mil·lenni, tenim al nostre abast. En aquests anys s'ha consolidat un moviment social amb sentit de país, sòlid, creixent, però encara insuficient, que té dues grans branques: el reconeixement de la insularitat i el de la necessitat del reforçament de la identitat, la llengua i la cultura pròpies. L'una reforça l'altra, i totes dues necessiten, per fer passes reals i segures, d'una forta mobilització ciutadana."

Aquesta mobilització ciutadana passa per diverses fases: actes públics arreu de Mallorca, el correllengua (relleus pertot Mallorca com a actes simbòlics en favor de la llengua), signatura massiva del manifest... amb la intenció de finalitzar a començament de maig (probablement el dissabte dia 6) amb una gran concentració a Palma. Els organitzadors pretenen que aquest dia Palma sigui "veritablement presa pels mallorquins" en múltiples actes durant el dia que culminaran amb la concentració a l'horabaixa. L'OCB ha creat un paral·lelisme entre aquesta concentració i la del 29 d'octubre de 1977 (en favor de l'autonomia) que fou la mobilització de masses més important de la història de Mallorca. L'OCB espera obtenir una participació semblant.

El passat dia 1 a l'horabaixa Antoni Mir presentava en públic la campanya. En un ambient festiu —amb la presència de dos centenars de persones, entre les quals destacaven les planes majors del PSM, UM, EU i ERC, i també algun candidat socialista—, el president de l'OCB reclamà "acció" en defensa de la llengua, la identitat i l'autogovern de les Balears. L'escriptor Biel Mesquida i el catedràtic d'Història de la Ciència Francesc Bujosa, juntament amb Mir, feren de mestres de cerimònies per donar per començada la campanya. L'objectiu: dia 6 de maig a Palma. Dos mesos de mobilitzacions, d'acció per l'autogovern i la llengua de Balears.

M. P.

JOAN CELIÀ
**Antoni Mir, president de l'OCB.
Coordina "Acció per l'Autogovern".**

Els nacionalistes —PSM i UM— són partidaris de l'aprovació de la reforma tal i com la va votar el Parlament, però són escèptics perquè desconfien de la voluntat real del PP, i ja coneixen l'oposició socialista. El PSOE es mostra contrari a la reforma tal i com s'ha plantejat.

Des d'Unió Mallorquina —partit que va presentar el 1991 la iniciativa parlamentària per a la reforma—, la seva presidenta, Maria Antònia Munar, es basa en l'estatut actual per explicar la necessitat de la reforma: "L'Estatut de 1983 va ésser un pacte d'estat en què les forces polítiques hegemòniques varen donar el millor de si en la seva redacció: faig referència a la desapareguda UCD, que va lluitar amb totes les forces perquè l'Estatut fos de tots, encara que no pogués aconseguir que AP —i el PP n'és l'hereu—, ja dirigida per Gabriel Canellas i Abel Matutes, l'acceptés. El pacte havia de resoldre definitivament l'encaix de les Illes Balears en el conjunt de l'estat espanyol." Per M. A. Munar el pacte no s'ha complert i per això es fa necessària la reforma que el seu partit va presentar el 91: "El pacte no ha estat respectat en la seva plenitud; per això, dotze anys després i a la vista d'unes noves eleccions autonòmiques, és imprescindible donar un nou impuls a l'autogovern, tot tenint present que les Illes Balears estan on es trobaven abans que sorgís l'Espanya de les autonomies i la Constitució. Argument més que suficient per reivindicar aquests 700 anys d'història i tots els nostres drets com a poble."

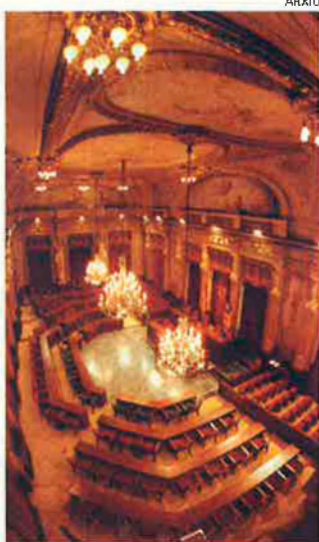
Pere Sampol, portaveu del PSM, es mostra sorprès per la reactivació de la hipòtesi de la reforma —"i molt més després del pacte PP-PSOE que semblava que havia aparcat les reformes d'estatuts"—. Sampol és totalment partidari de la necessitat de la reforma i creu que seria un èxit que s'aprovàs sense modificacions substancials: "Hauríem de tocar a glòria perquè significaria que ens equiparam als mateixos nivells de les autonomies plenes; i quant a finançament, tindriem el mateix que el País Basc i Navarra. No obstant això, el portaveu del PSM es mostra totalment escèptic: "No tenc cap dubte que durant la tramitació el PSOE i el PP aigualiran el text proposat. El PP crec que hi votarà a favor durant la presa en consideració per raons de desgast del Govern central, però, després d'observar l'evolució del PP i el seu pensament polític, hem de ser escèptics sobre el seu autonomisme; i pel que fa al PSOE, ja ha manifestat moltes vegades la seva gasiveria durant el procés de transferències de competències".

El president del grup parlamentari del PSOE, Francesc Triay, considera que la reforma és maximalista: "no té ni cap ni peus, va molt més enllà de les competències del País Basc i Catalunya; es va fer agafant el màxim de cada estatut. Ens hi vàrem abstenir perquè aquesta reforma obeïa a la demagogia pre-electoral del PP. A més, ja existeix el pacte PSOE-PP-Govern per

Els partits parlamentaris de Balears se situen en tres fronts: PP, nacionalistes i PSOE. El PP és partidari d'aprovar la presa en consideració i posteriorment esmenar a la baixa —en el tema del finançament— el text per tal de fer-lo digerible pel PP espanyol i pels nacionalistes catalans.

ampliar les competències. Aquesta reforma és un incompliment d'aquest pacte per part del PP. Ja hi estam acostumats. El PP ja fa temps que no pren les decisions de vot basant-se en la racionalitat del seu model polític –que és de congelació del mapa autonòmic–, sinó segons la conjuntura política, sobretot cercant el desgast del Govern central. Per això podem esperar qualsevol tipus de votació per part del PP”. Triay comenta un anècdota per il·lustrar la voluntat del PP: “Quan González va rebre en audiència Canellas, a començament d'aquesta legislatura, li va demanar què passava amb la reforma presentada; Canellas li contestà que no en fes cas, que era un bunyol fet únicament per provocar problemes electorals als socialistes d'aquí. Aquesta anècdota, que s'ha comentat en alguna ocasió, mai no ha estat desmentida per Canellas.”

Les desconfiances de l'oposició cap a la posició del PP són rebutjades pel president del Parlament, Cristòfol Soler (PP): “La reforma del Parlament i el pacte PP-PSOE no entren en contradicció. Nosaltres sempre hem mantingut que no tenen res a veure. El Pacte va ser una eina bona per treure endavant una sèrie de qüestions, però mai no hem volgut renunciar a un sostre competencial que ens equipari a les comunitats històriques; el pacte va ser una passa més en aquest sentit”. Pel que fa a les sospites que el PP

El Parlament balear va aprovar l'any 1991 una resolució en què reclamava més quotes d'autogovern. L'aplicació estricta del text atorgaria a les Illes un nivell de competències que les situarien al costat de les anomenades "comunitats històriques".

votarà a favor durant la presa en consideració però que després esmenarà molt a la baixa, Soler també ho refusa: “Si volguéssim que es buidàs de contingut ja votariem en contra durant la presa en consideració; naturalment que es pot esmenar, però no seria lògica una modificació que deixàs sense contingut el text aprovat pel Parlament l'any 91”. De tota manera Cristòfol Soler considera molt difícil que s'aprovi el mateix text que s'ha presentat: “Quant a la reforma, hi ha dues qüestions distintes. Una és incrementar el nivell competencial de la nostra comunitat, que pens que es pot aconseguir si hi ha voluntat de col·laboració entre PP, bascos i catalans de CiU. L'altra és aconseguir el finançament per la via del concert, i això ho veig molt difícil. Però estic convençut que incrementar el sostre competencial al mateix nivell de Catalunya o el País Basc sí que es podria aconseguir.”

La resposta a tots els interrogants, d'aquí 2, 4, 6 o més mesos. Mentrestant, l'Estatut de les Illes Balears ha fet 12 anys. Dotze anys d'una autonomia que no té televisió ni ràdio autonòmica, ni competències educatives –l'única comunitat amb llengua pròpia que encara no les ha assumides–, ni competències en sanitat, ni policia autonòmica... Alguns diuen que amb la reforma, si arriba, tot anirà millor. Madrid té, quan vulgui, la paraula.

Miquel Payeras

CLAUDIO BONIVENTO presenta
Un Film Dirigit per RICKY TOGNACZZI

UN REPTE A LA JUSTÍCIA

CLAUDIO AMENDOLA ENRICO LO VERSO
CARLO CECCHI RICKY MEMPHIS
TONY SPERANDEO UGO CONTI

L'ESCORTA

EN CATALÀ

amb la col·laboració de
Generalitat
de Catalunya
Departament
de Cultura

INTRA FILMS DISTRIBUIDA PER LAUREN FILMS